

2016 зима № 1(92) Рік XXV

"Ту мене мати породила,
солодким молоком кормила,
Ватра
ту хочу жити умирати,
де жили мій отець і мати"
(О. Павлович)

ISSN 1232-2776

Христос Рождається !

Христос Воскресе!

Дай же вам Боже, гей же воли!
Дай же вам Боже, гей же ярь!
Щестя, здоровля із вашим домом,
Із милым Богом, гей же воли на ярь!
Там мі виходит тононький голос:
Каміня тешут, церков мурують
О троє двери, о три облакы.
На єдны двери: сам милый Господь,
На другы двери: сам Исус Христос,
На треті двери: сама Пречиста.
На єден облак: ясне соненько,
На другый облак: ясен місечок,
На третій облак: ясна зірничка.
Дай же вам Боже щестя, здоровля
Із вашим домом, із милим Богом,
В стайниці радіст, в хыжи веселіст,
В загородці зіля, в хыжи весіля.
Не лінуй ся встати, сім писанок дати!
Христос Воскрес!

Великодня віншівка, з яком ходили ранцувати в Великодній понеділок хлопчиска в Вислоку Великим. Тот стародавній малознаний обряд припоминав кус колядування, за гарди побажання молодь отримувала писанки. Віншівку записав Іван Верхратский в 1900 році. (І. Верхратский, *Про говор галицких лемків*, Львів 1902, с. 285)

Великодня паска Ярослава Кравчишина з Чікаго

При мікрофоні новообраний голова ОЛ Штефан Кляпик; ведучи З'їзду: Штефан Гладик, Григорій Трохановський

Член Головної управи ОЛ Емілія Піж під час презентації досягнень Краківського гуртка ОЛ

Засновник Лемківської освітньої фундації Іван Криницький приймає подяку од представників дитячо-молодіжного ансамблю «Лемківський перстеник» - Юлії Корбич и керівника Вікторії Гойсак

Час підсумків

Політична ситуація в Польщі по остатніх виборах занепокоїла єй громадян и Європейську спільноту. Ми - національні и етнічні меншини - тіж можеме задумуватися, яки то принесе зміни для нас. Теперішня влада вернула до назви Міністерство внутрішніх справ и адміністрації (MSWiA), котрому підлігаме. Але як би не мінялася ситуація, нам треба дбати про майбутнє нашої лемківської громади. Зближатся IX з'їзд Об'єднання лемків, котрий Головна управа на засіданю 21 листопада 2015 рока вирішила провести 30 січня 2016 рока в Горлицях. В близько 40 гуртках ОЛ на Лемківщині и Західних Землях одбиваються звітно-виборчі збори, на котрих сут виберани делегати на з'їзд. То час підсумків трирічної праці в гуртках, а для Головної управи виклики, м.ін. як при нагоді з'їзду мобілізувати гуртки до активнішої праці в регіонах, в тім активізувати молодь, котра глядат свого місця на ринку праці, и не рідко виберат тзв. Захід. Треба ту згадати, же зав'язався в Кракові молодіжний гурток ОЛ. Студенти мають свій погляд на майбутнє и напевно запропонують нам нови форми громадської праці.

Дороги делегати, використайме тот святочний зимовий час на рефлексії о нас, нових викликах, яки стають перед нами. Асиміляція підступна, тож не позволяйме на конфлікти внутрі нашої лемківської громади, не піддаваймеся провокаціям, же лемки то якийсь самостійний організм, самовистарчальний резерват.

До зустрічі!

Еміль Гойсак

Зміст:

Христос Рождается!

Час підсумків - Е. Гойсак	3
За права людини - В. Шлянта	4
Никифор бував у нас часто - Ю. Мілянич	4
Wybrane aspekty edukacji ... - А. Banias.....	5
Jestem taka dumna - Н. Біцак	6
То діло рук ваших - С. Гойсак.....	8
З мойой полицки	11
Різдвяний вертеп	12

З вертепом по коляді А што чути на Антоничівці Лемківський кермеи в Березі

Жарты і приповідки	17
Презераме стари фотографії і документи	18
80-літній ювілей	20
Некомпетенція чи маніпуляція - В.Гойсак	21
Вертайме до давних імен - А. Вев'юрка.....	22
Лемківська хроніка	24

Бльог. www

Пам'ятник жертвам депортації

❖ На обкладинці: Картина художниці Марії Янко, джерело: <http://art.together.lviv.ua/>

❖ Фото: Славомір Гойсак, Товариство «Магурич», Пйотр Халупка, Мілько Гойсак, Адам Вев'юрка, Наталія Гладик, Ксеня Довгань-Доманьска, Оксана Шкирпан, Микола Мушинка, Wikipedia, muzeum.gorlice.pl;

.....

*Високопреосвященіший владика кюр Євген
Митрополит УТКЦ у Польщі*

Ваше Високопреосвященство владико Архієпископе!

Головна управа Об'єднання лемків щиросердечно вітає Вас із введенням на престол Теремисько-Варшавської архієпархії Української греко-католицької церкви. Ми, лемки-українці, розсіяні бурхливими сторінками історії по всій території Польщі, та як заробітчани також по різних державах світу, бажаємо Вам кріпкого здоров'я та наснаги у непростій душпастирській праці на благо Церкви та українського народу.

Нехай Ваше служіння у цей складний для світу час буде непохитним та невтомно провадить вірних християнськими стежками молитви, милосердя та любові до ближнього.

Божої Вам благодаті!

3а права людини

(Угода щодо повернення лісів)

Одним з природних прав людини є право на власність. Конституції міжвоєнної Польщі гарантували громадянам таке право. Після нашого вигнання в 1947 р. декретом уряду дозволили (а не наказали) *повітовим народовим радам* переймати нашу власність – господарства, поля, хати і ліси - на власність держави. Однак, такі рішення адміністрації мали сповнювати вимоги інших тодішніх законів. Практика тодішніх чиновників була іншою, ніж повинна була бути і, переймаючи власність, вони вчинили ряд правових порушень.

Уже чверть віку Об'єднання лемків допомагає депортованим та їх спадкоємцям у намаганнях повернути втрачену власність, а від установи «Державні ліси» щороку вимагає не вирубувати дерев протягом наступного року на тих ділянках, щодо повернення яких ведуться судові справи. Зараз тільки ОЛ систематично і витривало це робить.

Намагання повернути свою власність протягом років зустрічалося з різними перешкодами з боку держави. Останньою було звернення «Державних лісів» до суду, щоб він визнавав державу власником забраних лісових ділянок тільки тому, що держава управляє ними «в добрій вірі» 20 років.

Іншою вигаданою перешкодою для повернення власникові вже присудженого лісу, на місці якого колись було пасовище або орна земля, стала вимога заплатити державі величезні кошти, нібито «вкладені» державою, щоб з тієї землі зробити ліс! Власник чи спадкоємець міг отримати свій давній «не-ліс», тільки якщо заплатить державі набагато більше, ніж вартує цей ліс. В іншому разі «Державні ліси» відмовляються «видати» присуджену належну власність.

Щоб знайти якийсь вихід з цієї ситуації і все ж таки домогтися повернення власності, Об'єднання лемків провело в Міністерстві охорони середовища, якому підлягають «Державні ліси», розмови і довело до узгоджень, як держава буде чинити у таких випадках. Щоб домогтися повернення присуджених судом давніх нелісових ділянок, тепер можна відпродати їх державі або замінити за інші державні ґрунтові ділянки або ще перерахувати їхню вартість на менший клаптик лісу і отримати його в натурі.

Зміст угоди, підписаної 12 жовтня 2015 року між Об'єднанням лемків та Міністерством середовища і «Державними лісами» доступний на сайті ОЛ: www.lemkounion.republika.pl - УГОДА В СПРАВІ ЗВОРОТУ ЛІСІВ!

Василь Шлянта

Никифор бував у нас часто...

(спогад Юліана Мілянйча
про Никифора - Епіфанія Дровняка)

Пам'ятаю його з малих літ, за столом у нас вдома, як ходив вулицями Криниць. У нього була така звичка, що ходив від дому до дому. Там, де його прийняли – там і ночував, як правило, у лемків, видно йому краще було зі своїми людьми, ніж з чужими. Влітку переважно перебував надворі. Якщо не було опадів, то сидів на мурку біля Нових Лазенок Мінеральних на початку вулиці Пулавського і малював, а коли дощило – шукав даху над головою.

Взимку, зрозуміло, треба було шукати тепла. Я його часто бачив у нашій хаті. Приходив на кухню, сідав біля столу, розкладав своє «багатство» і починав малювати. Звісно, ми йому пропонували харчі чи щось до пиття. Тривалий час він не пив чаю, бо, як казав, «то нехай собі пани п'ють», пив натомість молоко. Думаю, що до молока був звичаєний, і тому чай йому не смакував. Пам'ятаю також, що більше любив булочки, ніж хліб.

Про нього різне пишуть, зокрема, що неможливо було зрозуміти сенсу його слів. Я стверджую, що можна було з ним домовитися, хоча справді слова вимовляв спотворено, оскільки, як я думаю, мав прирослий язик, проте той, хто знав лемківську говірку і уважно слухав, то без проблем міг Никифора зрозуміти, і можна було з ним логічно, нормально розмовляти. Так що не був якоюсь недорозвиненою людиною. Був спокійною людиною, часом жартував.

Приходив до нашого дому часто, до тої пори, поки влада польська не розгорнула над ним певної опіки. До речі, поляки часто закидають нам, що ми зацікавилися Никифором тільки тоді, коли став знаменитістю. Це правда, але тоді я маю запитати: а хто мав йому допомагати, якщо 1947 року лемків депортували з їхньої батьківщини? Поки лемки були тут – допомагали йому, і наша церква криницька допомагала.

Він мені подарував два великі малюнки, на жаль, мені їх згодом вкрали, коли ми здавали кімнату туристам.

На моє власне відчуття, в костелі він не був ніколи. Римо-католицьку літургію, натомість, знав, оскільки після 1947 року в нашій греко-католицькій церкві правили римо-католики. Розповідав мені один з його «державних» опікунів, Маріан Влосінські, що коли Никифора відправили до Фолюша до санаторію лікувати легені, то дуже радий був, коли той Маріан возив його до нашої церкви

в Перегримці. Правда, то була православна, а не греко-католицька церква, але, на моє відчуття, Никифор не дуже добачав різницю між одним і другим.

Для Фундації «Живі Доли» спогади п. Ю. Мілянича (1929 року нар.) записав Роман Крик. 1947 року п. Мілянич уникнув депортації з Криниці в рамках операції «Вісла».

*Епіфаній Дровняк на порозі церкви в Перегримці з часу лікування в Фоліші.
Фото з архіву Романа Крика*

.....

Wybrane aspekty edukacji na Łemkowszczyźnie

Relacje pomiędzy Polakami a Łemkami na terenie Łemkowszczyzny z roku na rok ulegają polepszeniu, jednak wciąż dostrzec można zamierzchłe konflikty, które przebudzając się niszczą długo budowany ład i wpływają negatywnie na młodzież. Szkoły pomimo ciągłej pracy nad edukacją dwóch różniących się kulturowo społeczności, mają jeszcze wiele do zrobienia. Niewielka liczba godzin lekcyjnych poświęcanych nauce o własnym regionie i jego tradycjach sprawia, że uczniowie wciąż wiedzą za mało o sobie nawzajem, co w przyszłości może negatywnie wpływać na relacje pomiędzy nimi.

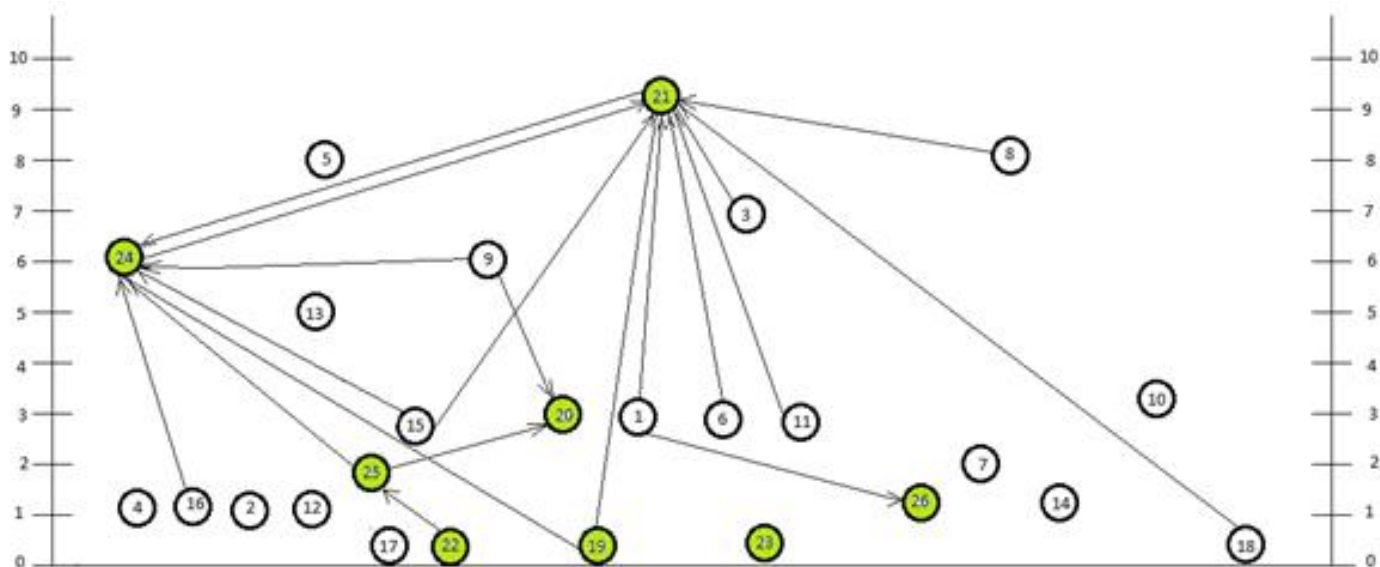
Wiedząc, iż badany region jest miejscem ścierania się od stuleci wielu kultur autorka postanowiła skupić się na zbadaniu młodzieży, która mieszka, uczy się i dorasta na terenie Łemkowszczyzny. Wydało się to niezwykle istotne, ponieważ dorastający młodzi ludzie, urodzeni w wolnej Polsce, nie pamiętają czasów zarówno wojen, wysiedlenia jak i lat komunizmu. Poza tym powszechny dostęp do wiedzy (telewizja, Internet), który posiadają w nieograniczonym zakresie, może wpłynąć pozytywnie bądź negatywnie na postrzeganie przez nich „inności”.

Wybrano kilka szkół w zachodniej Łemkowszczyźnie, do których uczęszczają dzieci pochodzenia polskiego jak i łemkowskiego i tam właśnie przeprowadzono badania zarówno z młodzieżą, jak i nauczycielami. Zaobserwowano, że w jednostce

klasowej, młodzież szanuje swoje odmienne pochodzenie, które nie niszczy koleżeńskich relacji. W większości uczniowie przyjmują postawę tolerancji, co potwierdza się w bezpośrednich rozmowach z pytanymi. Przysłuchując się dyskusjom na godzinach wychowawczych, młodzież podaje: „szanuję zdanie innych” lub „nie przeszkadza mi wyznawana religia moich kolegów”.

Z drugiej jednak strony odnotowuje się odpowiedzi osób, które chciałyby aby w ich klasie byli koledzy jedynie ich narodowości. Potwierdzeniem wydają się być również wypowiedzi osób, które nie czują się akceptowane przez grupę. Wynik ten, pomimo iż nie jest wysoki, wskazywać może na przyszłe problemy wychowawcze oraz na rodzący się brak tolerancji.

Aby dokładnie przyjrzeć się relacjom panującym w klasach wielonarodowościowych przeprowadzono dokładne badania, na podstawie których stworzono wykres socjometryczny (Ryc.1). Z analizy grafu wynika, że uczniowie pochodzenia łemkowskiego nie tworzą dystansu do pozostałej części klasy, a cała grupa wykazuje stosunki sympatii i integracji. Są wśród nich osoby, które są zdecydowanie lubiane i szanowane oraz takie, które zupełnie odstają od pozostałej części klasy. Pytano uczniów zarówno o to z kim najchętniej siedzieliby w ławce, jak i o to, kto jest ich najlepszym przyjacielem. Co ciekawe uczniowie nie powiązali zależności powyższych pytań z pochodzeniem kolegów. Pozytywnym spostrzeżeniem wydaje się również fakt, że młodzież wybierając spośród siebie osoby, które cieszą się największym prestiżem, bądź są odpowiednie do reprezentacji ich na forum klasy, nie wskazała jedynie osób swojej narodowości.

Ryc. 1 Relacje klasowe pomiędzy uczniami pochodzenia polskiego i łemkowskiego

Oznaczenia: 10 - osoba pochodzenia polskiego; 23 - osoba pochodzenia łemkowskiego;
- wybór pozytywny; pionowa skala od 0 do 10 oznacza maksymalną liczbę dokonanych wyborów plus jeden.

Źródło: Opracowanie własne A. Bantias na podstawie badań ankietowych

Autorka jest przekonana, że obopólna edukacja, której główne zadanie polega na wspólnym poznaniu, tolerancji oraz szacunku jest kluczem do polepszających się relacji pomiędzy Łemkami a Polakami. Od dawna istniejące wzajemne obawy, zwłaszcza u starszego pokolenia, bardzo często rzutują na współczesne zależności pomiędzy omawianymi grupami. Zmarginalizowane potrzeby mniejszości, a w tym młodych Łemków, doprowadzić mogą do niechcianych konfliktów. Co więcej, potencjał powszechnego dostępu do wiedzy i edukacji, który stwarza możliwość wzajemnego poznania dwóch odrębnych grup narodowościowych, jest wciąż w niewielkim stopniu wykorzystywany. Zarówno pedagodzy, jak i rodzice winni dokładać wszelkich starań, by wielokulturowość przetrwała, zachowując dawne wartości, przyjmując nie tylko tradycyjne, ale i bardziej współczesne formy. Wydaje się być istotnym, by szkoły kładły solidny nacisk na kształcenie społeczności lokalnych, które wciąż są biernymi uczestnikami inicjatyw edukacyjnych, mających na celu zapoznanie z wielowymiarową tradycją Łemków. Wzmocnienie relacji pozwoli na jasne spojrzenie w przyszłość, co zaowocować może nie tylko polepszeniem współegzystencji, ale również jej prawidłową partycypacją w życiu publicznym.

Anna Bantias

Szczegółowy tekst w:

Bantias A., Osuch W., 2014, Wybrane aspekty edukacji na Łemkowszczyźnie [w:] Youth Policy: Problems and prosperities, (red. Shchudlo S., Długosz P.), Shvydkodruk, Drohobych – Przemysł, s. 411-415

.....

Наталія Бішак вчиться в І кл. української гімназії в Лігниць. В минулому шкільному році Наталія, іщи учениця початкової школи в Домбі, взяла участь в повітовому конкурсі «Наша земля, наш дім – пам'ятник поколінню» і заняла ІІІ місце. Конкурс бив присвячений 70 річчю прилучення Західних і Північних земель до Польщі. В своїй праці Наталія оповідає о долі łemків, депортованих з рідних земель в акції «Вісла». Пропонуємо нашим читачам вислухати голосу представниці наймолодшого покоління łemків, покоління, котре буде творити наше майбутнє. Працю Наталії Бішак друкуємо в двох частях. Перша появилася в номері 4 (91) 2015, другу пропонуємо нижче.

(ред.)

Jestem taka dumna...!

(продовжия з попереднього номеру)

(...) Jak wspomniałam wcześniej, moje prababcie i ich rodziny przeżyły akcję „Wisła”. Mama wytłumaczyła mi, że miała być ona skierowana przeciwko oddziałom partyzanckim UPA - Ukraińskiej Powstańczej Armii, ponieważ sądzono, że ludność zamieszkująca tereny południowo-wschodniej Polski pomagała partyzantom, przekazując im żywność, broń oraz dając schronienie. W rzeczywistości wcale tak nie było, chodziło o zniszczenie kultury tych regio-

nów. W wyniku tej akcji kilkadziesiąt miejscowości przestało istnieć, ponieważ ówczesne władze polskie podjęły decyzję o deportacji ludności ukraińskiej na Ziemie Odzyskane. Akcja „Wisła” rozpoczęła się 28 kwietnia 1947 roku.

Z opowiadań mojej rodziny dowiedziałam się, że najpierw nad wsiami zrzucały z samolotu ulotki z informacjami o zamiarze przesiedlenia ludności ukraińskiej. Jako powód podawano w nich, że ludność zamieszkująca tereny Polski południowo-wschodniej jest odpowiedzialna za śmierć generała Karola Świerczewskiego. Prababcia wspominała, że ludzie rozmawiali o tym, spotykając się przy cerkwi. Wszyscy mieli jednak nadzieję, że ich to nie dotyczy. Dalej zajmowali się swoimi sprawami, pracowali w gospodarstwach, uprawiali ziemię, opiekowali się zwierzętami i życie toczyło się powoli. Jednak po świętach wielkanocnych kilka osób przyszło do Roztoki z informacjami o transportach ludzi, które przejeżdżały przez okoliczne miejscowości. Mieszkańcy przerazili się. Nie rozumieli tego, że są obwiniani o coś, czego nie zrobili, o śmierć jakiegoś generała czy pomoc UPA. Przecież nie mieli z tym nic wspólnego.

Z opowiadań prababci Olgi, które przekazała mi mama, dowiedziałam się, że o 4 rano do wsi, w której mieszkała prababcia, wkroczyło wojsko. Otoczyło cały teren i żołnierze po kolei wchodzili do domów z informacją, że każda z rodzin ma dwie godziny na spakowanie swojego dobytku i opuszczenie domu. W myślach usiłuję dziś wyobrazić sobie tę sytuację, co ludzie musieli odczuwać w tym momencie, jak ogromne musiało być przerażenie dzieci, jaka bezsilność rodziców! Przecież nie było możliwe, aby w tak krótkim czasie zebrać najpotrzebniejsze rzeczy. Ludzie zostali wyrwani ze snu, a dodatkowym ograniczeniem było to, iż na każdą osobę można było zabrać 25 kg odzieży, naczyń kuchennych i żywności na drogę. Dobytek całego życia musiał się zmieścić na dwóch wozach konnych. Ludziom w transportach pozostała tylko modlitwa, dlatego gorąco modlili się do Boga o opiekę nad nimi.

Po pospiesznym spakowaniu wszystkich potrzebnych rzeczy ludność poszczególnych wsi eskortowano do punktu zbornego. Tam czekali na podstawienie pociągu. Prababcia Stefania wspominała, że jej rodzina w takim punkcie przebywała 4 dni, natomiast niektórym zdarzało się czekać nawet miesiąc. Po zebraniu odpowiedniej liczby ludności podstawiano pociąg z wagonami towarowymi i w tych strasznych warunkach prababcia wraz z całą rodziną i innymi mieszkańcami wioski odbyła podróż na Ziemie Odzyskane. Trwała ona aż tydzień, a ich pożywieniem były tylko zapasy, które zabrali z opuszczonego domu. Zwierzęta, bardzo osłabione podróżą, wypuszczano od czasu do czasu na łąki, podczas postoju pociągu, aby mogły się posilić. Zarówno ludzie, jak i zwierzęta pili wodę z rowów. Wygnanie z rodzinnym stronom wyjątkowo

mocno przeżywała matka mojego pradziadka Jana Tarasiewicza - praprababcia Melania Tarasiewicz, która we wsi Roztoka Wielka była właścicielką pięknego młyna wodnego. Po latach dowiedziała się, że krótko po ich wysiedleniu większość z jej dorobku została rozszabrowana. Na szczęście część budynku młyna zachowała się do dziś. Miałam ostatnio okazję zobaczyć go podczas podróży do Krynicy Zdroju.

Z historii, którą mojej mamie opowiedziała prababcia Olga, dowiedziałam się, że ludzie nie do końca wiedzieli, dokąd jadą i co ich spotka na miejscu. Próbowali pocieszać się nawzajem i w tych trudnych momentach pomagała im muzyka. Podczas tej podróży powstała przepiękna pieśń pod tytułem „Tam w horach Karpatach”, wyrażająca nostalgię Łemków za utraconą ojczyzną, ich tęsknotę za ukochanymi Karpatami i żal za rodzinnym domem. Po czterdziestu siedmiu latach tę pieśń śpiewała moja mama w Zespole Pieśni i Tańca „Kyczera” a prababcia Olga, słysząc ją, za każdym razem się wzruszała i płakała. Dziś zastanawiam się, czy to wzruszenie było spowodowane wspomnieniami, czy może świadomością, że to już kolejne pokolenie kultywuje pamięć o tym strasznym wydarzeniu?

Po przyjeździe na Ziemie Odzyskane rozdzielano poszczególne rodziny w taki sposób, aby ludzie spokrewnieni ze sobą osiedlali się jak najdalej od siebie. Praprababcia Olga Tarasiewicz z rodzicami i rodzeństwem została skierowana do miejscowości Lasowice, w gminie Ruja, praprababcia Stefania Szyposz z rodziną trafili do Miłkowic, prapradziadek Jan Tarasiewicz z rodziną osiedlili się w Strzałkowicach, w gminie Ruja, natomiast prapradziadek Andrzej Szyposz z rodziną zamieszkał w Zamienicach, w gminie Chojnów. Rodzinom łemkowskim przydzielane były gospodarstwa zaniedbane, często stał w nich zrujnowany dom, a ludzie, po przybyciu do takiego miejsca, musieli mieszkać w stodołach, piwnicach budynków gospodarczych lub w ziemiankach. Początkowo przydzielonej im ziemi nie mogli uprawiać, ze względu na porę roku, w jakiej przyjechali na obce tereny, więc przywiezione ze sobą bydło wypasali na ugorach. Często też musieli borykać się z niechęcią miejscowej ludności, choć zdarzały się rodziny, które miały wspierających sąsiadów Polaków, okazujących im duże wsparcie materialne i duchowe. Praprababcia Olga opowiadała mojej babci Stefanie Szyposz, a swojej córce, o pomocy, jakiej udzielił im sąsiad Feliks Goliszewski, który użyczył paszy dla ich zwierząt. Z biegiem lat ludność łemkowska zaczęła radzić sobie coraz lepiej, powoli przyzwyczajali się do myśli, że zostaną tu, gdzie im nakazano, władza bowiem zabroniła powrotu na ich ojczyste ziemie. Powoli Łemkowie przyzwyczajali się do nowego otoczenia, większość z nich zamieszkała na wsiach i uprawiała ziemię, wiodło im się coraz lepiej.

Pomimo tego, iż osiedlono przybyszów jak najdalej od siebie, starali się oni ze sobą spotykać tak często, jak to tylko było możliwe, a już obowiązkowo przy okazji wesel, świąt, uroczystości rodzinnych bądź innych zabaw. Łemkowie mają duże poczucie życia we wspólnocie, więc myślę, że to właśnie ta cecha spowodowała, że zawsze pragnęli utrzymywać ze sobą kontakty. Łemkowska młodzież do dziś organizuje zabawy taneczne, aby poznawać się nawzajem. Istotną rolę w szerzeniu kultury łemkowskiej oraz integracji młodzieży ma Zespół Pieśni i Tańca „Kyczera”, założony przez pana Jerzego Starzyńskiego. Jak wspomniałam wcześniej, członkinią tego zespołu była moja mama, która obecność w zespole wspomina jako najpiękniejszy okres w swoim życiu, gdyż właśnie wtedy miała okazję lepiej poznać kulturę i tradycję przodków.

Podczas pisania tej opowieści dowiedziałam się wiele o mojej rodzinie oraz o tragicznej historii Łemków. Dziś już wiem i jestem pewna, że ja również będę w swoim życiu kultywować tradycję łemkowską. Dumna jestem, że należę do tego pokolenia i bardzo go cenię, a tu, na Dolnym Śląsku, jest moja ziemia, mój dom.

Natalia Biszczak

uczennica I kl. Gimnazjum

z ukraińskim językiem nauczania w Legnicy

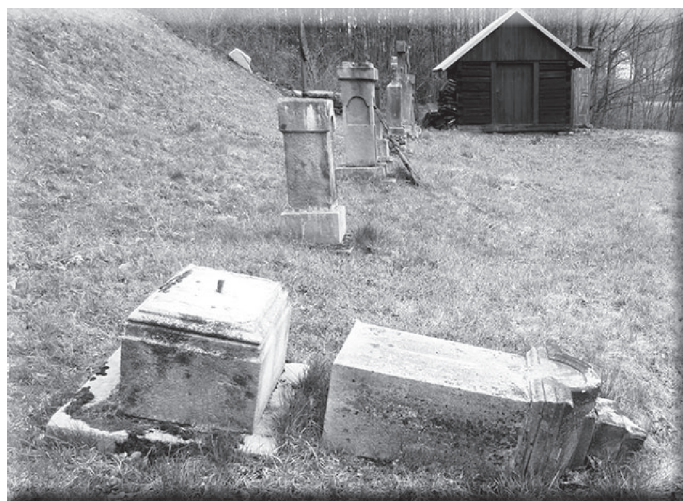
.....

То діло рук ваших, добри люде!

Середином тижня задзвонив телефон. Пару слів на привітання і звідуються о номер телефону до панкнянського пароха. Гварят, же хтят ремонтувати старий цмонтір. Нич веце не треба било мі радити, а било то по Ждинській ватрі.

Товариство „Магурич”, котре фахово займаєся ремонтом камінних об'єктів сакральних в перших двох тижнях серпня організувало в Панкній свій наступний, бо юж 78 табір. Вольонтери мили і чистили нагробни хрести, розбєрали їх, комплектували, ставляли на нових підставах. Одбити чи потріскани частини - клиїли і зміцняли. Кам'яни хрести одчистили з гриба, а два найбарже звітріли пісковці зміцнили хемічні. Желівни частини випіскували, поламани - поспавали і забезпечили антикорозійном фарбом. Розміщєня нагробків реконструювали частково на підставі старої фотографії з 1935 рока, бо в бурхливих роках PRL-у хрести зо старого прицерковного цмонтерє били перетягнєни і поставлєни хоц як в невластивим місци. Завдяки гнєшній ініціативі, панкнянський старий цмонтір вернув на своє первинне місце, нагробни хрести вернули до своїх могил, бо каждий стереже похованих з імена і назвиска.

30-и роки XX ст. Вид на стару деревляну церков в Пантній з прицерковним цмонтерьом

Нагробки старого цмонтерє до рєновачії

Пантна, серпень 2015 року. Вид на пляц по старій церкви и цмонтір по реконструкції.

То діло рук ваших, добри люде! До обновління цмонтеря причинися: Славко з Ольштина, Люба - Перемишль, Марцін - Радом, Кароліна и Бронек - Варшава, Гриц и Роман з Вірхні, Юлька и Марійка - Краків, Мірек, Михал, Северин - Лігниця, Кінга - Слупск, Галина - Тернопіль, Марися - Райске, Михал, Вітек - Панкна, Андрий и Мірек - Ропица Руска, Петро, Славко, Дарко, Ольга, Емілька, Андрий, Михал - Маластів, Куба - Глівіце. Командували нами: Шимон з Новици и Ольга з Перемишля. Подяка належитися тіж людям, в котрих можна ся било одсвіжити, переночувати, зісти, яки тіж помогли з матеріалами.

Наша спільна праця при цмонтери - то черговий причинок до гідного одсвяткування круглого 100 ювілею поставління новой муруваної церкви в 1916 році. В попередніх роках вдалося парафіянам ґрунтовні одремонтувати цілу церков, як всередині, так и назовни, в тим: покрити церков мідьом, вимінити електрику, зробити одводніня, паркінг, вставити нови дубови лавки, двері, сходи, нове озвучиня, новий дзвін до дзвіниці.

Остає нам ищи комплексово задбати о іконостас, його під'їджену конструкцію, піднищені ікони. Але скорше Великий Ювілей 21 липня 2016 рока, на котрий з'їхаються панкняне и гості з цілого світа.

Славко Гойсак

.....

Поділю ся з Вами ищи інчим важним ділом

В червни 1978 або 1979 р. велика буря звернула смерека на капличку. Каміня били складани на глині - та й ся ціла капличка розсипала. Вісем років тому „Магурич” ремонтував старий парафіяльний цмонтір в Грабі. Шолтис того села Юліян Сабат звідався їх, чи не могли би при нагоді поремонтувати ищи пару капличок в його селі. Згодилися. И тим чином піднялися реконструкції и той каплички, зваленої бурьом. Тимчасово вкрита старим дахом капличка чекала на продовжіння ей реконструкції.

Кінцём серпня 2015 р. во штирьох зняли-зме тот старий без бані и хреста дах, поклали на причепку и привезли до маластівського варштату, бо тато піднявся повной реконструкції ей даху. Зняв цілу заржавіту бляху, а деревляну конструкцію одвзоровував в скалі 1:1. Додатково зреструктурував баню на підставі старой фотографії той каплички ищи зо стоячим смереком. За окутя зме ся не брали, бо до того потрібний юж інчий фахівець,

Граб. Капличка в руйні - 70-и роки XX ст.

што добрі бляху наложит. Вдалося нам найти бляхаря, який ей під Вафком окув. А же бляхарка не така проста и туня, то и одразу дало ся мідь, бо ей триваліст непорівнювальна до якости звичайной. Тяжко било на тот час з фінансами, але «Магурич» витяг зо шкарпетки вшитко, што мав, потім ищи решту дозберав и в векшости сфінансував роботи.

В часі, коли пан Кшисек окував дах, ми з паном Сабатом займувалися виконаньом желізного хреста. А зачалося з таких його слів: „Славку, такий сам хрест видів-єм там в Гоча в скансені”. То я сів за колічко и в Зиндранові сувмірком и метром одрисував тот хрест. З технічним рисунком пішов-єм до Грабу и перший раз в житю гвошов

Вересень 2015: процес вірного обновління даху каплички з Грабу в маластівським варштаті Петра Гойсака.

Граб. Монтаж мідяного даху в жовтні 2015 р.

Граб, жовтень 2015 р. Вид на капличку по реконструкції підстави и даху.

до правдивой лемківской кузні. А в тій Юліяновій то напавду чує ся духа правдивого ковальського ремесла ищи з діда-прадіда. З під його молотка вишли прецизійні впасувани в шаблон желізни листки, шапка, випрофілювани рамена хреста. Потім я го взяв вималював, понітував и в новісій окутий дах вмонтував. З огляду на вагу руками юж зме даху в Грабі не двигали. Ваньо - син шовтиса -модерним тракторьом центричні и скоро дах заложив на мури каплички, як ми шапком на голову трафляме. Навесну лишатся нам ищи вставити металеви дверцята и одреставрувану оригінальну ікону. Привернеме тіж капличці старе желізне огороджия.

Мав-єм велику приємність працювати з жичливима людми, котри так як я з причини той каплички одчували велике задоволіня. Не легка то праця, але творча и втігат без міри.

Славко Гойсак

.....

Нам не чужий гданський «Ярмарок»!

Хоц лемків з Заходу цілий рік тягне в рідни гори, то не чужи тіж їм інчи місця в Польщи, де є наша культура. Переважні студенти з Вроцлава чи інших місць Долишньої Сілезії штороку берут участ в «Ярмарку» в Гданьску. Треба зауважити, што штороку веце молодих люди їде на тото свято нашої молодіжної культури. Чи то виникат з популярности той імпрези, чи през ширше пізнання молодих люди з використаньом інтернету? Не знам, але то є напевно позитивне діяня нашої молодежи!

(ав)

Лемкині і не лем в Гданьску на тогорічним «Ярмарку»

Розсіяні в степах. Фотоматеріали з життя західних бойків на рідних землях та після переселення, упорядник Наталя Кляшторна, Івано-Франківськ 2013, 192 с.

Книга-альбом Наталії Кляшторної присвячена західним бойкам, колишнім мешканцям гірської частини Дрогобицької області з центром в Устриках Долішніх, яких у 1951 р. було примусово депортовано у південні степові області України. Саме тоді відбувся обмін територіями між СРСР і Народною Польщею: землі західної Бойківщини відійшли до Польщі, СРСР отримав шматок Люблинського воєводства. Про цю драматичну подію не часто згадують навіть у наукових працях. З 2000 р. ав-

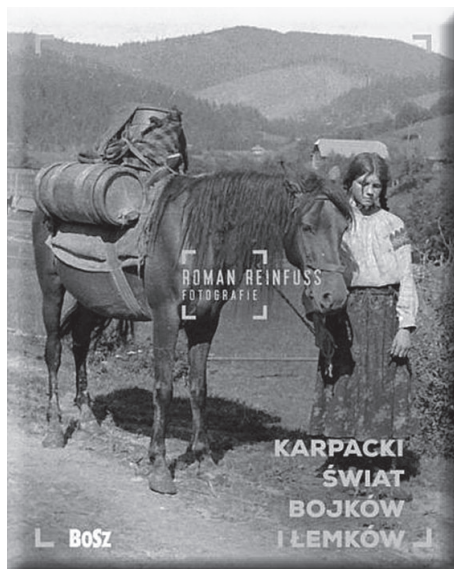
торка відвідувала виселених бойків, записувала спогади, збирала фотографії. Результатом цих досліджень стало видання книжок спогадів під назвою «Акція-51», а завершальним етапом - видання альбому, до якого увійшло бл. 350 світлин. Майже половина з них – це фото з першої половини ХХ ст., що представляють автентичне життя на західній Бойківщині з краєвидами місцевостей, світлинами сільських громад біля церкви, церковних хорів, учасників товариства «Просвіта», фото родин, сільських капел. Друга частина представляє життя бойків у розсіянні на півдні України. Завершує видання підбірка фотокарток дерев'яних церков, більшість яких після 1951 р. зазнала руйнування і знищення. Книгу збагачують вступні слова Мирослава Іваника (Канада), Ярослава Сирника (Польща) та упорядниці Наталії Кляшторної (Україна) у перекладі трьома мовами (українською, польською та англійською).

Осип Величко, *Чарівна Криниця*, Львів 2014.

Автор книги Осип Величко – лемківський художник та різьбяр, випускник Учительської семінарії в Криниці. На жаль, він не встиг закінчити задуману книгу, але справу завершила дочка Ярослава Величко. У першій частині («Альбом. Чарівна Криниця») вміщено фотографії лемківських сіл та семінарії, розповів про засновників і вчителів-вихователів. Семінарія проіснувала неповні 4 роки, за цей час її закінчило кілька сотень учнів. Зміст другої частини «Альманах. Чарівна Криниця» становлять документальні розповіді про роки навчання в семінарії, депортацію лемків і про долі колишніх семінаристів та їхніх вчителів. «...І вигнали лемків із рідної землі, а лемківські села й міста зруйнували. Від чарівної Криниці по Сянок, від Попраду по Сян розлетілися ми по світу: одні на схід, інші на захід – до Польщі, України, в Європу й за океан» - читаємо у спогадах Петра Жеребного. Ярослава Величко додала ще один розділ «Пост скріп-

тум», в якому збрала думки молодого покоління – дітей та онуків криницьких семінаристів про трагічні події в історії українського та польського народів. Є в книзі і цікава згадка про участь хору семінаристів під керівництвом Романа Левицького у конкурсі хорів на честь 100-річчя від дня народження композитора Миколи Лисенка. У ньому взяли участь 100 хорів з Галичини, зокрема й з Лемківщини. Хористи мали честь виступити у Львівському оперному театрі, а також заспівати «Многая літа» митрополиту Андрею Шептицькому.

Karpacki świat Bojków i Łemków. Roman Reinfuss. Fotografie, Nowy Sącz 2015.

В альбомі «Karpacki świat Bojków i Łemków. Roman Reinfuss. Fotografie» читач знайде понад 200 унікальних фотографій з міжвоєнного періоду, зроблених етнографом Романом Райнфуссом на Лемківщині та Бойківщині під час експедицій, у яких дослідник збирав інформацію про щоденне життя, духовну та матеріальну культуру русинів. Крім фотографій у книзі поміщено архівні документи.

(62)

Різдвяний вертеп

Дійові особи:

Пастухи

Ангели

Мошко

Ірод

Смерть

Воїн

Чорт

Коляда «Небо і земля»

Пастух 1:

Чи виділи-сте небо
Ясним світлом повите,
Котре світитися гнеска
Золотом покрите?

Пастух 2:

Яка радіст! Чи чуєте
Ви, добри люде,
Син Господній зишов з неба
Медже грішних люди.

Ангел 1:

Нова радіст в цілим світі
Нам ся об'явила:
Породила Божа Мати
Господнього Сина!

Ангел 2:

А дорогу до Ісуса
зоря нам сповіщат.
Идте тепер, братя мої,
Бо він на вас чекат.

Скрадається хитрий жид Мошко

Мошко:

А де ви там, почекайте-
Де то ся спішити?
Може, треба на дорогу
В Мошка дашто купити?

Пастух 1:

Повім тобі, Мошку, чесно:
Заберайся з хижи!

Пастух 2:

Бо од гнеска в цілим світі
Тот ден святом буде!
По-новому, добрі жити
Будут тепер люде.

Мошко:

А якє то свято?
Не зрозумів-єм я.
Народився новий цар,
Чи може месія?

Пастух 1:

Чи не чуєш? Хор ангельский
Людям сповіщає:
Народився Син Господній!
Цілий світ юж знає...

Коляда «Во Вифлеємі»

Воїн:

Прошу вшитких чест и шану дати,
Грізний цар иде до хати!

Ірод:

Я - Ірод, цар царів!
Хто ту співати смів?

Вперто продовжують співати коляду

Ірод:

То я вам не цар?
Я ваш найбільший дар!!!

Сотнику, чого стоїш?
Лет воїнів позбрати
Вшитким дітям до двох літ
Житя одобрати!

Воїн:

Так и буде
Жадна не затримат нас сила
Не лишится ни одна дітина!

Ангел 1:

Затримайся, кривавий Царю,
Престан накази давати
Конець твому царюваню,
Юж не будеш нас топтати!

Ангел 2:

Смерт твоя юж за порогом
Суд твій буде пред Господом!

Смерт:

Мос ім'я - Смерт, небоже,
Тебе взяти мушу,
Нич юж тобі не поможе,
Оддай чорту душу!

Скошує його косою, Ірода тягне Чорт

Чорт:

Врешті мам я твою душу,
В пекло їй занести мушу!

Ангел 1:

Не бійтеся добри люде,
Бога не злякати.
Най між вами любов буде
И Пречиста Мати.

Ангел 2:

А зроджений Ісус
Як до вас приде
Все-то при вас буде
Він вас не забуде!

Пастух 1:

Най панує в Вашій хижи
Рідне слово и звичаї.

Пастух 2:

Жеби-зме во згоді жили
І Ви – вельки, і ми – мали.

Усі: Христос раждається!

Коляда «Бог Предвічний»

На основі:

Василь Мирка, *Різдвяні вертепи*, Львів 2003,
лем. редакція Еміль Гойсак

„Святий Миколай з Мир Лікійських „
Наталія Дзялба, Ждиня, кл. 5

Колядники на путі Ропиця Руська, Маластів, Панкня

XV «Лемківський Єрусалим».

Потрійний Автопортрет

То був винятковий рік в життю нашої організації як ходит о події и ювілеї. Спомну XXV Лемківський кермеш в Вільхівці, сумна річниця сотних роковин Талергофу, 120 ювілей народин Никифора-Епіфанія Дровняка, який зме святкували чи XV «Лемківський Єрусалим», який присвячений є тіж Дровнякови. І ту вартат ся кус затримати.

Спочатку певно ніхто не думав, же задумана ініціатива, яком є «Лемківський Єрусалим», проіснує так довго, же з часом набере нового змісту. Крім інтеграції лемківських творців прийме роль формування того, што традиційне и сучасне в лемківській культурі. Буде привертати пам'ят про знаних митців — як Енди Воргол чи Никифор — Епіфаній Дровняк, котри в свідомости и публичнім простори за барз не сут ідентифікувани як русини.

Тогорічня едиція Єрусалиму є наступним етапом (по виставках «Ефект Воргола»-2013 и «Записник зо сьвіта»-2014) чергових презентацій, яки в своїй основі підоймуют проби глядана корени и тотожности в однесіню до місьця, в котрім ся жие або в контексті своїй творчости. Інспіраційом для артистів бив еден з багатьох образів Дровняка «Потрійний Автопортрет», на яким він малював себе як вчителя чи визначну людину. Автопортрет все бив популярним зображіньом серед артистів, яки пріоритетово підходили до спроби автоаналізи и пізнання своїй тотожности. Так и робив наш Епіфан.

А што чути на Антоничівці

Виставка «Лемківського Єрусалиму» (яка є наслідком тижневих варштатів артистичних) вказує одповід штирнадцятьох артистів на спробу своїй автоаналізи, свого автопортрету. До участи в виставках запрошено відомих артистів як Едвард Двурнік, Леон Тарасевіч чи Гжегож Штвєртня, їх присутність підкреслила винятковість той едиції.

Першу виставку з того циклю 21 серпня 2015 р. отворено в Галерії мистецтва в Лігниці, з яком ОЛ постійно співпрацює в рамках того проекту, а потім 23 жовтня 2015 р. в Центрі культури ім. Б.І. Антонича. В програмі святкового вечєра бив и концерт джез-групи «Джеруза», яку задумав Мірко Богонь. Прем'єровий виступ групи вказав, же и наша традиційна музика може зазвучати в чисто инчій, новій формі. Так само є и з «Лемківским Єрусалимом», який буде дале мандрував по ріжних містах в Польщі, там, де Ви мешкате.

ЛЕМКО Fashion

належит до постійних подій в рамках «Спіткань з Лемківщином», яки протягом того рока проходили в Центрі культури ім. Б.І. Антонича. 13 грудня в недільне пополудне юж третій раз мали місце варштати традиційной лемківской кривульки, яки провадили Моніка Бернадзка и Анна Добровольска. Задумана в конвенції стріча для мами и дівки (при каві и солодким) має привернути давни традиції робліня жіночих прикрас и в слід за тим ношіня їх до парадних строїв. Учаснички варштатів в попередніх роках робили обручки и малу кривульку. В тот раз заданьом жінок било и буде зробити велику кривульку, такую як конір, а же дуже така робота часу займує, то спіткамеся ищи зо два раз. Наступна кривулькова вечірка юж в лютім 2016 рока. Нагадам лем, же колиси о заможности дівки на виданю свідчила величина кривульки. И так закінчився річний цикль спіткань в Центрі культури ім. Б. І. Антонича. Запрашаєме вас зас, приходте, берте участ та не дайте ся просити. Зачинаєме 16 січня колядуваням «Иде звїзда чудна».

Наталія Гладик

Центр культури ім. Б. І. Антонича в рамках «Спіткань з нелемківском культуром» 12 грудня 2015 року організував слайдовиско під заголовком «Berber whisky i tajin масаж». Вражіннями з подорожи по африканським Мароку поділилися дві подорожнички Наталія Гладик и Барбара Борейшо, котра на фото презентує сандали зроблені на підшві з автомобільной опони. А Мароко то неповторни красвиди, стародавна архітектура, жичливи люде и безалькогольний чай о іронічній назві berber whisky.

Щиро запрашаєме,

приходте, дєри Антоничівки
сут широко отворени для вас!

Зазерайте на нашу інтернетову сторінку,
там найдете інформації про наступни події
на Антоничівці та фото-реляції з минулих:

www.lemkounion.republika.pl

Концерт гурту „Рококо”

„Лемко-тауер юніор”

Концерт „Відима”

Лемківський кермеш в Березі...

... в Празник архангела Михаїла

На М

ихала _____ (остаткова забава в Лігниці)

21 листопада ОЛ (лігницький і любінський гуртки) організувало в Лігниці остаткову забаву в ден святого Михала. До танця грав ансамбль «Надія», який недовго рихтуєся до концертів за вельком млаком — океаном - в Канаді та видає диск з колядами. Як повідають гудаци з «Надії», барз оригінальну. Ждеме і чекаме! На забаві, яка мала місце в Бальовій залі при ул. Кавалерийській, бавилося праві 140 люди. Дякуєме нашим священникам, яки в більшости розуміют і голосят про організацію наших забав. Лем дбання про традицію і віру предків чи то в церкві, чи в інших місцях вкаже наступним поколінням, што наше є гарде і інше - атракційне на тлі масовой культури. Часто поляки тоту красу в нас видят, а ми - ні. Іщи раз, дороги отці з Заменіц, Патоки, Любіна, Шпротави, Гузіц, Вроцлава, Волова, Олесьніци, дякуєме! Два тижні скоріше в Лігниці організовано тіж забаву, для того кус люде ся поділили. Бо, на жаль, ціни квитків не сут туні для молодежи, але як організаторе мусиме повісти, што кошти сут барз вельки і часто до кінця не знаме, чи забава хоч ся зверне. Але то так, кус на боці. Думам, што люде добре ся бавили. Чути било співи, інструменти і радіст танця. Хай тота радіст перенесєся на наши Маланки, бо скоро зас нас привитают в січни. Дякуєме вшитким, яки в тот вечер били з нами на забаві «На Михала»! Лем радіст зо свого внеска будит надію на радіст з нашого в наступних поколіннях.

(ав)

Концерт гурту „Надія”

Жарты

Ванцьо принюс мамі великий букет квітів.
-Йой, сыну, пошто з ся тратив? Преціж таке
саме квітя росне в нашій загородці.
-Росво, мамо, росво...

* * *

-Уйку, мате такий великий бріх од пива? -
пытат-ся хвопец.
-Не од пива, а для пива!

* * *

-Заберте свого пса — по мі юж блихы скачут, -
повідат ображений пан.
-Рексу, одыйд од чловека, бо він ма блихы.

* * *

Записали лемка до колхозу и ся го зьвідуют:
-Коня даш?
-Дам.
-Корову даш?
-Дам.
-Паця даш?
-Дам
-Козу даш?
-Не дам, бо мам.

-Куме, будете істи перогы?
-Чом бы ні.
-Як ніт то ніт...

* * *

Двоє лемків-емігрантів ідут шыфом през
Велику Млаку. Нараз лемент. Прилетів єден до
каюты и лементує:
-Шыфа тоне!!
Другий му спокійно рече:
-Маш грызоту. Ци то твоя шыфа?

* * *

Маву Марисю ся зьвідуют:
-Ты кого більше слухаш, маму ци тата?
-Маму.
-А чом?
-Бо мама більше бісідує.

* * *

Єден лемко хвалит ся другому:
-Купив єм авто, хцу зьвідіти сьвіт.
-Добрі, прото який — тот чи тамтот?

Джерело:
Надія Желем, *Посьміме-ся разом*, Дрогобич 2013
(Подаєме згідні з записом в оригіналі.
Більше про книгу чит. "Ватра" № 2 (89) 2015).

.....

*Вшыткы люде — братя, но єдни — Авелі, иншы Каїни.
Выберат, як дзяд палицю.
Выстроїв ся, як стрык на Великден.
Высье носа пыск задерат.
Газду пізнати по дворі, а газдыню — по коморі.
Голова без розуму, як ліхтарня без камфіны.
Голодному все полуденок.
Горбатого лем гріб виправит.
Горе тому дворови, де корова розказує волови.
Дай, Боже! - Роб, небоже, то й Бог поможе!
Де сут добри люде, там біды не буде.
Де ся свої пси кусают, нех ся чужды не мішають.
До доброї студенкы все стежка протоптана.
До Покровы давали молоко коровы, а по Покрові пішло молоко в рогы корові.
До роботы — йой, а до ідла — гой.
До Сьватого Духа не знимай кожуха, а по Сьватім Дусі іщы ход в кожусі.
До чужого ідла соли не сип!
Добра паска, як єст кобаска.
Добре там ся діє, де два оре, а третій сіє.
Єден за осемнадцет, а другій за без двох двадцет.
Єден кіл плота не тримат.
Жовтен зимі ворота отверат.*

Приповідкы

Джерело: Роман Періг, Немеркнучі перлини. Лемківські приповідки, Львів 2013.
(Подаєме згідні з записом в оригіналі. Більше про книгу чит. "Ватра" № 2 (89) 2015).

В порогах нашого ліцею в Лігниці (частина 5)

Церква для нашого народу в Польщі чи то православна чи греко-католицька була і є найважливішим елементом, який нас єднає і пригадує про віру і традицію предків. Після акції «Вісла» саме священники явно (православні) та потай (греко-католицькі) плекали надію, що буде у нас краща доля, що нам не можна зрікатися свого походження заради легшого життя, бо воно є не тягарем, а даром від Бога. Наша школа від початку перебувала під пильним наглядом польської комуністичної влади. Не тільки вчителі, але й учні, а передовсім ті, хто після школи вибирав священничий шлях, були для влади невігідні. Взагалі комуністи у Польщі вважали Костел своїм ворогом. А ще більш небезпечною в їхніх очах була Греко-католицька церква, яка через свою героїчну позицію після виселення стала (хоч в підпіллі) опорою для своїх вірних. Також Православна церква була для влади часто невігідною, бо надавала можливість для зустрічей наших людей. Комуністи дорікали школі, що вона є «wylęgarnią» покликань священників. Велику роль у збільшенні кількості покликань серед учнів мав тоді лігницький парох, а сьогодні митрополит Іван Мартиняк та, звичайно, вчителі на чолі з Іваном Співаком, які вчили патріотизму. Ті люди заслуговують на велику подяку і пошану, бо оберегали школу в тяжкі часи, а сьогодні священники - випускники нашої школи - дуже активні в житті нашої меншини, не тільки на релігійному ґрунті. Таким очевидним найголовнішим прикладом (хоч таких прикладів у Греко-католицькій церкві більше) є випускник владика Вроцлавсько-Гданський

Володимир Юшак, а з Православної церкви о. Роман Дубец чи о. митрат Владислав Канюк. Священники-випускники нашого IV ліцею з Лігниці: владика Володимир Юшак, греко-католицькі отці - о. О. Підлипчак, о. М. Підлипчак, о. І. Тарапачкий, о. Ф. Куцай, о. П. Баран, о. Р. Ференц, о. Й. Ференц, о. М. Сосницький, о. Р. Малиновський, о. Б. Дрозд, о. Б. Гарасим, о. М. Гарасим, о. І. Гарасим, о. А. Сорока, о. Й. Лайкош, о. Й. Лазорик, православні отці - о. Р. Дубец, о. В. Канюк.

А на кінець подаю прізвища випускників з наступних двох років.

1968 рік, клас мгр Ельжбети Солтисьяк-Дудик: Бздель Марія, Череп Розалія, Дзядик Яніна, Дзятловська Євгенія, Фолючевич Юзефа, Гнес Яніна, Гац Емілія, Губ'як Ярослава, Гукович Геновефа, Ярема Ярослава, Климко Софія, Кліщ Йосиф, Куровська Галина, Кузяк Меланія, Люховська Марія, Міщишин Євгенія, Морох Віра, Мирна Євгенія, Огірко Станіслава, Пайонк Стефан, Павелчак Марія, Піндрис Тереса, Прусак Марія, Стадник Галина, Сташак Анна, Сим Гелена, Вальницька Марія, Вархолик Юліян.

1969 рік, клас мгр Івана Співака: Базилевич Анна, Бованко Іванка, Ціханський Михайло, Цолта Ромуальда, Догань Михайло, Фір Стефан, Грицько Олександра, Гаврильчак Марія, Гох Льоля, Губ'як Віра, Кофля Антоніна, Кубчик Наталія, Корнас Марія, Ковальчик Марія, Кухарик Дана, Куньо Тереза, Кузяк Марія, Лястер Мордох, Ладна Василь, Луць Данута, Лур'є Галина, Міщишин Роман, Морох Марія, Найка Ірина, Небеска Мальвіна, Омелян Ірина, Солтан Галина, Снежко Олег, Табака Володимир, Вархоляк Софія.

(далі буде)

Адам Вєв'юрка

Клас Ярослави Кіселевської

Джерело: Архів ІВЛО

Презераме стари фотографії і документи

Навчальний рік 1971/72, II клас

Клас Олени Калитки - стоднівка

До 80-ліття

*Щиро вітаємо з Ювілеєм
академіка НАНУ, професора, доктора наук*

Миколу Мушинку

*Невтомний дослідник народної культури
лемків південних схилів Карпат,
фольклорист, україніст Микола Мушинка
народився 20 лютого 1936 р. у с. Курів,
Бардієвського округу на Словаччині. Багато
років пропрацював на філософському
факультеті Пряшівського університету,
а під час переслідувань комуністичною
владою був звільнений з роботи
в університеті та змушений працювати
пастухом у колгоспі свого рідного села.
Професор Микола Мушинка є автором
численних наукових досліджень лемківської
культури, варто згадати хоча б «З глибини
віків. Антологія усної народної творчості
українців Східної Словаччини» (1967),
«Спільні і відмінні риси у фольклорі русинів
Пряшівщини і Войводини» (1971), «Народна
культура південних лемків» (Нью-Йорк,
1988), «Голоси предків» (Пряшів, 2002),
«Національна меншина перед загибеллю?»
(2011). Багато уваги присвятив дослідженню
діяльності галицьких учених у міжвоєнний
період, зокрема українців-емігрантів
у Чехословаччині - тема, на яку було
накладено табу за комуністичних часів.*

*Бажаємо Ювілярові міцного здоров'я,
насаги у науковій
та просвітницькій праці
на многі і благі літа!*

Редакція Ватри

Головна управа Об'єднання лемків

Юрій Андрухович та Павло Смоленський завітали до Пряшева

У четвер 26 листопада 2015 р. на Філософському факультеті Пряшівського університету відбулася презентація книжки польського журналіста Павла Смоленського «Ще не вмерла і не вмере» з підзаголовком «Розмова з Юрієм Андруховичем».

У презентації брали участь оба автори (П. Смоленський та Ю. Андрухович), власник видавництва „Absynt“ Юрай Коудела та інші поважні гості. Пряшівській публіці, яку становили в основному студенти та викладачі університету, авторів книги представив доц. Петер Каша.

Юрія Андруховича (1960) з Івано-Франківська він охарактеризував як представника „нової хвилі в українській літературі“ – поета, прозаїка, есеїста, перекладача (з німецької та слов'янських мов) та музиканта (який виступає з польською групою „Карбідо“ – три альбоми). Його романи „Московіада“ та „Рекреації“ було перекладено і словацькою мовою).

Павло Смоленський (1959) з Варшави був представлений як польський журналіст, репортер та письменник, кореспондент газети «Gazeta Wyborcza». Головні теми, якими він займається, – Близький Схід та Україна. І його твори були перекладені словацькою мовою.

Президія презентації. Зліва: П. Каша, Ю. Коудела, П. Смоленський, Ю. Андрухович

Кожен з авторів рідною мовою коротко розповів про себе й свою творчість та відповів на запитання модератора. У другій частині презентації Павло Смоленський та Юрій Андрухович відповідали на запитання глядачів. Більшість питань торкалася польсько-українських взаємин, що розглядаються й у їх спільній книжці. У презентації брали участь теж студенти зі східних областей України, які через воєнний стан продовжують

навчання у Пряшівському університеті. Їх найбільше цікавило ставлення авторів до подій на їх малій батьківщині.

Зміст книжки „Ще не вмерла і не вмере“ обмежено двома останніми роками в Україні, означеними періодом „Майдану“ (2013-2014) й участю у ньому обох авторів. У книзі вони крок за кроком прослідковують виникнення та розвиток справжньої революції в Україні, викликані відмовою президента Януковича підписати асоціаційні угоди з Європейським Союзом, виходом мільйонів громадян на Майдан (який перетворився на шатрове містечко), стрільбою до його учасників, втечею президента Януковича в Росію, зміною уряду, передчасними виборами, анексією Криму, війною на території Донецької та Луганської областей тощо.

Правда, автори у своїй книзі повертаються і до „історичних“ тем, головним чином, до українсько-польських конфліктів: польсько-української війни 1917-1918 років, „волинської різни“, діяльності УПА та „Армії крайової“ у час війни та після її закінчення, операції „Вісла“ тощо. Все це у книзі описано дуже сугестивно і... переконливо. Висновок авторів однозначний: треба забути про взаємні кривди й усвідомити собі, що нині для України і для Польщі головна небезпека загрожує з боку північного сусіда України – Росії. Без вільної України не може бути й вільної Польщі.

Книгу „Ще не вмерла і не вмере“ конче треба видати й українською мовою в Україні. Увечері бесіда з Юрієм Андруховичем та Павлом Смоленським продовжувалася у пряшівській літературній кав'ярні „Християні“.

Микола Мушинка

.....

Некомпетенція чи маніпуляція

В 2013 р. на листу світової спадщини ЮНЕСКО били вписані дерев'яні церкви в Польщі і Україні, медже інчими і прекрасна церков в Поворознику. Появилися ілюструвани коротки видання о тих пам'ятках, видани ріжними мовами. Заінтересували ня певни мовни аспекти (о значинно понадмовним) в таким виданю о поворозницькій церкви.

Брошура єст видана (як свідчит напис на обкладинці) в 10 мовах. Крім традиційних світових, то сут словацка, мадярска, а навет китайска. Є тіж тлумачиня лемківське - Lemko /Ruthenian/ як окресляється в заголовку. Шкода, же в назві по-лем-

ківски має «костел». Термін «церков» появляється лем в перспективі гісторичній, натоміст кед односиться до сучасности, то і в польским оригіналі, і в лемківским перекладі – юж лем «костел».

Українського тлумачиня не є, як і згадки про який-небуд зв'язок з українськом культуром чи гісторією. Прикметник «український» не появляється в жаднім тексті, хибаль, же узнаме, што латинське Rutheni, котре успадкували західноєвропейки мови, то власні сучасне «український», бо обсяг того гісторичного поняття значні ширший, ніж східни Карпати чи Галичина.

Появляється натоміст прикметник «росийский», так, так, не «русинський» чи «руский», а власні «росийский». В англійским перекладі «ruskie malarstwo ścienne» то «Russian (=росийське) wall painting», при тім, же во французским перекладі має «ruthene», а навет збережено польську форму «lemkowski». Справа з англійским Russian в описі церкви додатково дивує, бо во вступі (лем польска і англійска версія) правильно уживатся «Ruthenian», «Lemko». Чи то хтоси інчий тлумачив, же до спрощиня не дішло?

Прикметник «росийский» появляється не лем в англійским тексті. В німецьким має «der russischen Wandmalerei», в італійским «della pittura russa», до аналізу мадярського і китайського не чую ся компетентна. Перевершує вшитких переклад росийский. «Malarstwo ruskie» стаєся «древнерусской живописью». Церков з початку 17 ст., найстарши ікони, як подає вступ, з 17-18 ст., а «Древняя Русь» на тот час юж не існувала (вартат вспомнути, што росияни юж не уживают терміну «Киевская Русь», жеби ся не почувти часом молодшим братом, а замінили го офіціальні на «Древняя Русь»). Фрагмент про спільни риси руского і західного малярства (в ріжних мовах перетлумачене яко: східного і західного, східнослов'янського і західнослов'янського) лем в перекладі росийским поданий яко зв'язки «русской живописи» з західном. Приїхат собі такий росийский туриста, почитат і чуєся як дома: «Ту зме тіж били од завше». Рускій мір.

Як подає 13-томово «Енциклопедія українознавства» під ред. В. Кубійовича (вартат знати, што вродився в Новим Санчи), назви лат. Rutheni, нім. Ruthenen, фп. Ruthenes, англ. Ruthenians били уживані в XIX-поч. XX ст., жеби одріжнити терміни «русини, руский» од «росияне, росийский». Як видиме, в XXI ст. в брошурках про лемківски церковці з листи ЮНЕСКО того розріжніня частково зникат.

Вікторія Гойсак

(описуване видання: A short history of the gr. cath. church in Powroźnik, видане през кс. Б. Завісьляка)

Вертайме до давних імен!

Матрона

Тот цикл дописів починали-зме з надійом, што пробудят до житя забити імена, колиси добрі відоми на Лемківщині. Гнеска хочу представити барз оригінальне ім'я. З єдної страни вказує велич святой, яка го носила, а з другої - вікову, почесну, мудру, не бідну, юж кус похилого віку жену, вдову чи просто "бабу". І внеска того друге значиня уживаме частіше, не раз кус з усміхом.

Коли починаються вакації, часто їздиме до західньої Європи на відпочинок. Одвіджаєме Францію, Італію, Іспанію, Португалію, подивляючи західню культуру, думаючи, што она гарда і чужа нашій. А то не є так до кінця. Кожен з нас знає місто Барцельону: деяки з відомого футбольного клубу, а деяки просто з краси міста. А власні в тім місті сут моцї святой Матрони, котра є близка тіж Лемківщині. Але од початку.

Свята Матрона народилася під кінець III віку в римській кольонії Барціно (Барцельонії). Барз скоро стала сиротом та їй пригорнули люде, яки жили недалеко в християнській гміні. Коли уйко спостеріг, што Матрона починат приймати науку Христа, вивіз єй до Сальонік. В тот час при владі бив цісар Діоклеціян, який почав переслідуваня християн. Матрона не хотіла ся виречи Христа і як інши християне згинула мученицком смертьом. Їй тіло з вельком пошаном похоронено в Сальоніках. Але то не кінець той історії. В 720 р. моцї святой Матрони зникнули і однашлися в дивних обставинах 100 років пізніше - в 892 році в Барцельонії. Люде на початку хотіли моцї святой Матрони скласти в Марсилії, але сталося чудо: вітри так дули, што корабель не міг доплинути до того порту. Цілом своїом силом вітри повели корабель з моцями святой до єй родинного міста — Барцельони. Люде зрозуміли, што то било чудо та перенесли моцї до того міста.

Перши сліди о каплиці святой Матрони в Барцельонії є з 1403 року. Недавно при каплиці збудовано костел і монастир з якого проходили процесії з моцями святой Матрони, штоб она хоронила місто від війни, зараз та інших нещасць. Моцї вношено до катедрі в якій били тіж моцї молодой мучениці Евлялії. Остатня така процесія мала

місце в 1651 році. На жаль, внеска тотя святиня є відкрита лем раз в році - 15 III - для вінчань і хрестин. На початку 18 віку монастир та костел знищила війна, длятого моцї святой перенесено до катедрі. Збудовано новий монастир під опіком братів капучинів, до якого на ново перенесено моцї святой Матрони. Монастир барз знищено в часі воєн наполеонських, а в 1853 році цілком зруйнувано. В тот час моцї перенесено до костела святого Михала. Але коли в часі перебудови костел збурено, святу Матрону перевезено до невеликого костела на гору Монтюїц (Жидівська Гора), де є до внеска. През віки свята Матрона шторає меньше била відома в християнстві, але то в ничим не вказує, што єй святіст нам непотрібна. До внеска є она патроном Барцельони та пливаючих на кораблях. На іконах-образах вказуют єй як молоду дівчину з пальмом, лілійом та кораблем разом зо св. Евлялієм.

Внеска, коли часто з усміхом вживаме ім'я Матрона, не забывайме про єй святіст. Она пришла на Лемківщину, штоб вказати, што наши гори не били і не сут на кінци світа, лем свідчат о єдності зо сходом і заходом Європи.

(ав)

Віднайдено могилу отця Кароля Короля зо Снітници

В серпни 2012 р. вручав-єм разом з Олександром Маслейом подяку від імені ОЛ для пані Анни Курилло за передану нам бібліотеку. В часі взаємной барз милої бесіди пані Анна звідалися,

чи можу віднайти могилу греко-католицького священника зо Снітниць Кароля Короля, похороненого в Хоцянові недалеко Лігниць. Коли повернув-єм з Кракова, то забив-єм про тоту історію, бо в часі бесіди пані Анна іщи барз дуже оповідали о собі і о тим, як направду виглядало повстання Фльоринской республіки - не так чудово, як внеска деяки вказуют. Але то юж інша бесіда.

З часом пригадав-єм собі, што стрико оповідав, як ровером вюз мого прадіда Спіридона Шаршона до нашого священника в Хоцянові (деси 12 км), штоб ся висповідати. Прадідо не за барз добрі ся чув, коли ішов до костела, а іншого виходу не било. Та коли почув, што є можливіст піти до свого священника, то зараз з кольонії Заменіце казав ся стрикові везти ровером. Подібно (бо мя іщи на світі не било) священник висповідав і запричастив, але повів, штоб нікому прадідо не повідав о ним. Але як то лемки: щирі і отверті - што на серці, то вшитко повідят. А іщи як била надія, што то кус нашого! Люде почали передавати собі тоту барз скриту інформацію. Деяки пішком, а деяки фірманком їхали до свого скритого священника. Не забувайме, што то били перши роки по виселіню. Отець Кароль бив юж віковий, а помер в 1952 році (іщи жив Сталін). Всяди бив страх, а акція «Вісла» била барз свіжа для нас. Він мав жену, їмость в Снітниць вчила української мови, і діти (хибаль трое). На жаль, хтіли скоро забити, ким сут, хоц мали вищу освіту і високу позицію. Але історія нашого народу знає барз дуже прикладів, як люде освічені покидають мову і віру предків (видно того од Середньовіччя през козацки часи і, на жаль, до внеска). Думам, не маме права судити, але маме право звідуватися — чом?

В тим році на інтернетовій страні цмінтаря в Хоцянові однашов-єм могилу о. Кароля Короля. При вспертю о. Павла Березки - пароху Замені і Патоки та о. Богдана Огородника з Любіна відновлено пам'ят про о. Кароля. 7 листопада перед святом Дмитрія на могилі о. Кароля Короля на цмінтері в Хоцянові відправлено панахиду, яку правив о. Павло Березка. Била молодь з нашої школи з Лігниць та люде, яки чули або знали про о. Кароля. Думам, што то початок дбаня про тоту могилу. Барз тепло о. Павло Березка повів, што буде відвідував гріб, який є в границях його парохії. Барз дуже інформації переказав пан Василь Пецушок (родом зо Снітниць) за тото щирі дякую. Пропоную, штоби в першу суботу місяця листопада стрічатися на могилі о. Кароля Короля (ту вірю в силу снітничан) і свідчити, што його життя било тіж частином історії лемків і Лемківщини.

Адам Вєв'юрка

Упокоїлися в Бозі

Висловлюєме щире співчуття родині

с.п. Михайла Романяка

лемківського діяча Товаришиня лемків
родом з Фльоринки, почесного старости
Ватри в Михалові, лауреата нагороди
«Вірний предкам», признаваной
Об'єднанням лемків,
упокоївся в Бозі 8 грудня 2015 р.

Вічная йому пам'ят!

Редакція *Ватри*

Головна управа Об'єднання лемків

.....

Висловлюєме щире співчуття родині

с.п. Михайла Коцура

суспільно-культурного діяча, першого
господаря “Руской бурси” в Горлицях,
упокоївся в Бозі 5 жовтня 2015 р.

Вічная йому пам'ят!

Редакція *Ватри*

Головна управа Об'єднання лемків

Допоможіть зробити іконостас до церкви в Патоці

Звертаємось до всіх людей доброї волі
про допомогу у виконанні іконостасу до церкви
у Патоці. Особи, які хочуть пожертвувати на цю
ціль, просимо про вплати з дописом «Ikonnostas»
на рахунок: Parafia Greckokatolicka p.w. Opieki
Matki Bożej Patoka 28b, 59-706 Gromadka;
03 8644 0000 0262 8062 2000 0010
Bank Spółdzielczy w Chojnowie.

Спаси Боже за кожную поміч!

о. Павло Березка і Парафіяни

інфо

за ЛЕМ-ЧАСОМ
(з циклу Лемківська хроніка)

вересень

22.09. Варшава. Міністр адміністрації і цифризації Золотим хрестом заслуги нагородив композитора Ярослава Троханівського, заложителя ансамблю пісні і танцю “Лемковина”.

Госени Голова ОЛ Еміль Гойсак спіткався з представниками Регіональних відділів Всеукраїнського товариства “Лемківщина” з Тернополя, Закарпаття і Брошнєва, котри активні підтримують лемківську справу в своїх осередках в Україні — організують лемківські ватри (Монастирська, Кострина), музеї (Брошнів-Осада), будують церкви в лемківському стилі (Тернопіль), редагують періодик “Дзвони Лемківщини”.

жовтень

В Рєгєтові не сподобалася двомовна таблиця, бо чужа на тій Землі кирилиця заваджат денекотрим подивляти szownistycznie piękną polską jesień.

«Руске» дале заваджат

Граб. Товариство “Магурич” при допомозі вольонтерів і місцевих жителів одреставрувало придорожню камінну капличку з 1898 рока.

03.10. Криниця. Об’єднання лемків організувало XIII Дні Б.І. Антонича. Діти західньої Лемківщини мали змогу зінтегруватися в рамках виїздової програми “Од Мушини до Никифоровки”.

05.10. Горлиці. Одишов до кращого світа с.п. Михайло Коцур - суспільно-культурний діяч, перший господар “Руской бурси”, автор ліноритів.

08-10. Перемишль. Об’єднання українців в Польщі організувало Міжнародну конференцію “Навчання рідної мови національних меншин — сучасні тенденції”. Лемківщину з її регіональним лемківським кольоритом представляли вчителі української мови з Лосі, Висової, Горлиц, Мокрого і Лігниць. Тему “Лемківського діалекту в навчанні української мови” виклали голова ОЛ Е. Гойсак і його заступник А. Вєв’юрка.

Перемишль, антистрессово під час вчительської конференції

10.10. Гладішів. Центр культури ім. Б. І. Антонича в рамках “Спіткань з Лемківщином” організував виїздові танці лемківські з караїбськими для діти і молоді місцевої початкової школи.

17.10. Бортне. З ініціативи Музею Двори Карваціяннів і Гладішів в гр.-кат. церкви свв. Косми і Дам’яна в рамках «Дня музики Дмитра Бортнянського» виступив чоловічий хор «Каменярь» зо Стрия Львівської області.

12.10. Варшава. Голова ОЛ Е.Гойсак і його з-к Ш.Клапик підписали Угоду з представником Державних лісів - заступником Генерального директора Й.Залеским і Міністерства середовища РП – віце-міністром К.Кемпком в справі звороту лісів - видавання власності давним власникам, котрим суд відповідно постановом звернув їхню незаконно забрану власність.

23.10. Горлиці. Центр культури ім. Б.-І. Антонича виставив праці XV «Лемківського Єрусалима» під заголовком «Потрійний автопортрет». Присутнім приграв гурт «Джеруза» з Горлиц.

31.10. Смерековець. Організація «Narodowe Gorlice» з нічними закличками «tylko Polska narodowa» організувала “II Nocny Marsz Pamięci” на Ротунду. Лем чом націоналістам не вадит руска назва села Смереківця?

листопад

07.11. Ватикан. Папа Римський Франциск призначив кр Євгена — Мирослава Поповича новим головою Української греко-католицької церкви в Польщі.

11.11. Лігниця. Представники лемківських організацій в Польщі юж третій раз (попередньо в Зелений Горі і в Горлицях під час Ждинської ватри) спіткалися з др Мирославом Копистянськом и проф. Штефаном Дудром — лемківськими представниками во Спільній комісії уряду и нац-етноменшин. ОЛ представляв з-к голови ОЛ А.Вев'юрка. Крім справ, яки стосувалися новелізації закону про нац-етноменшини, зобрани виповілися на тему: покликання Лемківського наукового товариства и Освітньої комісії.

14.11. Горлиці. Члени Головної управи ОЛ м.ін. затвердили дату и правила IX з'їзду Об'єднання лемків, котрий одбудеся в Горлицях 30 січня 2016 року.

19.11. Устя Руске. З ініціативи краківської "Polistrefy - Fundacji na rzecz różnorodności" на тему "Różnorodność światopoglądowa i wyznaniowa – wspólnie czy osobno" в аули гімназії дебатували: Е.Гойсак - Голова Об'єднання лемків, П.Малецький — Голова «Руской бурси», Анна Баняч — вчителька, дослідниця м.ін. аспектів едукації и толеранції на Лемківщині.

21.11. Бжоза. В празник архангела Михаїла під час православного «Лемківського кermешу», організованого м.ін. за підтримки ОЛ, виступило 5 гуртів з Польщі и України.

28.11. Варшава. Об'єднання українці в Польщі організувало конференцію з нагоди 25 річниці діяльності організації. В крайових відділах ОУП проходили панелі - в Лігници ОЛ представляв з-к голови ОЛ А.Вев'юрка.

28-29.11.Бардіїв-Пряшів. Союз русинів-українців Словаччини організував 43. огляд народних пісень "Маковицька струна". Пряшівський театр ім. Й. Заборського не помістив вшитких глядачі.

грудень

08.12. Михалів. Одишов до кращого світа с.п. Михайло Романяк - суспільно-культурний діяч Товаришиня лемків родом з Фльоринки, почесний староста Ватри на чужині в Михалові, лауреат нагороди «Вірний предкам», призначеной ОЛ.

12.12. Горлиці. Центр культури ім. Б. І. Антонича в рамках «Спіткань з нелемківськом культуром» організував слайдовиско з подорожи по Мароку під заголовком «Berber Whisky i tajin масаж».

13.12. Горлиці. Центр культури ім. Б. І. Антонича в рамках «Спіткань з Лемківщином» організував другу едицію варштатів кривульки під наглядом майстрині Анни Добровольської.

18.12. Новий Сад. Союз русинів-українців Сербії організував урочисту академію з нагоди 25 річниці заложиня організації.

19.12. Перемишль. В архікатедральним собори св. Івана Хрестителя проходило урочисте введення на престіл Перемисько-Варшавської архієпархії Української греко-католицької церкви архієпископа Євгена - Мирослава Поповича за участи Верховного архієпископа Києво-Галицького Святослава – предстоятеля УГКЦ.

19-20.12. Святий Миколай Чудотворец в греко-католицьких и православних парафіях гречним діточкам вручав заслужени подарунки.

20.12. Лігниця. Під час „Wigilii Narodów”, організуваної з ініціативи Президента Міста, лемківський и український стіл «чомси» співали ідентични коляди.

(мг)

Бортне, концерт чоловічого хору «Каменярь»

Ватра

LEM.ww - вартат заздрити, послухати...

22 - 24. 07. 2016

Центр культури ім. Б.-І. Антонича в Горлицях:
концерти, виставки, прелекції, презентації;
Бібліотека ім. Василя, Теофіля и Олександра Куриллів,
кімната присвячена Б.-І. Антоничу
www.facebook.com/CKAntonycz

Свято лемківської культури "Лемківська ватра"
Ждиня, 22-24 липня 2016 р.
www.watradynia.pl; www.lemkounion.republika.pl

Лемківська освітня фундація ім. І. Криницького
www.lemkoeducationfound.republika.pl

Радіо „Скрина” Передачі: четвер 19:05 - 20:00
skrynia@radio.rzeszow.pl

www.radio.rzeszow.pl/media-box

„Лемківська сторінка” www.nasze-slowo.pl

Радіо „Радіо лемко” www.radio-lemko.pl

„Лемколянд” www.lemkoland.com

Комплекс загальноосвітніх шкіл № 4 у Лігниці
ім. Б.І. Антонича - www.zso4legnica.pl

Комплекс загальноосвітніх шкіл № 2 у Перемишлі
ім. М. Шашкевича - www.szazsk.edu.pl

Світова федерація українських-лемківських
об'єднань www.sfulo.com

Подяка

Пожертви на статутну діяльність ОЛ
(в тім часопис **Ватра**):

Анна Буковська, Гнєвомєж – 200,-
Михайло Дзвінка, США – 20 USD

Сердечно дякуємо. Спаси Боже!

Охочим допомогти нам
подаємо наш банківський рахунок:
BANK PEKAO SA
83-1240-5110-1111-0000-5207-8745

Редакція **Ватри** Головна управа ОЛ

Передплата „Ватри”

Ціна одного примірника 3 зл. + 1,75 зл. поштової оплати в Польщі.

Річна передплата 4 x 3 зл. + 7,00 зл. (кошти пересилки) = **19,00 зл.**

Від закордонної пересилки однієї „Ватри” постова оплата - **13 зл.**

Річна закордонна передплата 4 x 3 зл. + 52,00 зл. (кошти пересилки) = **64,00 зл.**

Передплату замовляти за адресою Редакції. Вплати просимо пересилати на банківський рахунок:

Zarząd Główny Zjednoczenia Łemków

BANK PEKAO SA: nr konta 83-1240-5110-1111-0000-5207-8745

Zrealizowano dzięki dotacji Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji

Видає / Wydaje **ZJEDNOCZENIE ŁEMKÓW**
Zarząd Główny
ul. Jagielly 2, 38-300 Gorlice; tel./fax 18 35 32 906
www.lemkounion.republika.pl; lemkounion@poczta.onet.pl

„Ватра” зима 2016 (92)

Редагує колегія

❖ Вікторія ГОЙСАК головний редактор ❖ дизайн Еміль ГОЙСАК ❖
❖ Адам ВЄВ'ЮРКА редактор на Західні Землі e-mail: adamwiew@wp.pl ❖
❖ Штефан КЛАПИК, Наталія ГЛАДИК, Василь ШЛЯНТА, Катерина КОВАЛЬСКА ❖

Технічне оформлення

FHU „LEBO” Gorlice; Drukarnia „Kwadrat” Nowy Sącz

Adres Redakcji

ul. Dworzysko 5, 38-300 Gorlice, e-mail: redakcja.watra@interia.pl

Redakcja zastrzega sobie prawo skrótów oraz korektę językową nadesłanych tekstów.
Redakcja nie odpowiada za treść materiałów pozaredakcyjnych, nie zawsze zgodnych z jej poglądami.

Міля і Марія на своїм блогу:
<http://makelifelemko.blogspot.com>
пропонують нам смачну кухню і все оригінальну моду

Блог. www

Святкуємо другу річницю опублікування через нас першого поста. Бив то славетний на цілу Лемковину перепис Марії на лязаню. Од того часу статистики нашого блога пішли значні вгору. На нашій фейсбуківій профілю є Вас понад півтисяча. Достаємо од Вас дуже коментарів і цілу масу теплих слів! За того вишитко **горячо ДЯ-КУ-Є-МЕ!**

В модній лемківській дерев'яній хижі

Фізоля по-лемківськи _____ (страва до Святвечірнього столу)

Білу велику фізолу — «яськи» — зварити. Додати сушені ябка, грушки, сливки, морелі, родзинки. Залити водою так, жеби вкривала она страву. Додати цукор і варити на малім огні до готовости сушеної садовини (5-6 хвилин). Таку фізолу їдять на Велию під кінець вечері. Треба признати, што то сучасна версія традиційної страви, адже давніше не знали сушених морелі чи родзинок, але таке поєднання традиції з сучасністю додає смаку, мало того є ту місце на фантазію, бо господиня може доповнити страву іншою садовиною на свій вибір і смак.

Складники:

фізоля біла (яськи) -
- 1 шклянка
ябка сушені 50 г
грушки сушені 50 г
сливки сушені 7-8 шт.
родзинки 5-6 вжиц
цукор 4-5 вжиц
сушені морелі 5-6 шт.

на 6 порцій

Джерело: В.П. Андришин, Лемківська кухня.

cookorama.net

Пам'ятник жертвам депортації 1944-1946 рр.,

урочисто відкритий у 2014 р. у Тернополі з нагоди 70-річчя примусового виселення українців з історичних земель Лемківщини, Надсяння, Холмщини та Підляшшя в 1940-х роках. Авторами пам'ятника є тернопільський архітектор Олег Головчак, скульптори зі Львова Андрій і Володимир Сухорські та Володимир Стаєюк із Рівного.

Видатні скульптори **брати Андрій та Володимир Сухорські** походять з давнього лемківського різьбярського роду. Різьбярем був їхній дід Петро, батько Андрій Сухорський, про якого рік тому писала «Ватра» (№ 1 (88) 2015), старший брат Богдан. Митці народилися у Львові, хоч рід походив із с. Вілька на Сянічині. Мистецька майстерність передавалась з покоління на покоління, крім того Андрій та Володимир Сухорські отримали ґрунтовну художню освіту та є скульпторами-професіоналами. У творчому доробку митців чимало відомих робіт, зокрема й на лемківську тематику, з якими ми будемо знайомити читачів у наступних номерах «Ватри». Брати Сухорські є авторами багатьох відомих монументальних творів – пам'ятників, які прикрашають вулиці та площі міст, зокрема пам'ятника Т. Шевченкові, св. Юркові Зміборцю, Ігорю Вігізіру у Львові.

